

НАПРЯМИ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

О.Г. Плечко, аспірант*

Житомирський національний агроекологічний університет

Сільський розвиток є процесом формування життєвостроємної системи, сукупності знань про сільський соціум, механізми ведення сільського господарства на засадах сталого розвитку. В тезах обґрунтовуються основні напрями стратегії розвитку сільських територій.

Постановка проблеми. Під впливом технічного прогресу та переходу до приватного сільського господарства розвиток сільської місцевості та диверсифікація економічної діяльності в Україні вимагає створення великої кількості робочих місць, не пов'язаних з сільським господарством. У цьому контексті необхідним є поглиблення

* Науковий керівник – О.В. Скидан, к. е. н., доцент

досліджень особливостей сільського розвитку та сільського господарства як у державі в цілому, так і на рівні її окремих регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання проблем та особливостей сільського розвитку на сьогодні є досить актуальним. Ряд вітчизняних учених, зокрема Косодій Р.П., Жибак М.М., Рябокони В.П., Зінчук Т.О., Бородіна О.М., Ткачук В.І., Малік М.Й., розглядають проблеми сільського розвитку України в порівнянні з аналогічним досвідом інших країн, приділяючи при цьому значну увагу саме соціальному аспекту. Поряд з цим комплексний підхід до питання сільського розвитку, який би включав у якості однієї з пріоритетних складових аграрний сектор, залишається недостатньо опрацьованим.

Метою дослідження є обґрунтування ключових напрямів стратегії розвитку сільських територій в Україні.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх років в розвинених країнах відбулися істотні зміни в економічних функціях села. З одного боку, скоротилася зайнятість в традиційних аграрних галузях разом із зменшенням їх частки у ВВП. З іншого – в сільській місцевості з'явився новий вид економічної діяльності, що відноситься до промисловості і сфери послуг. Цьому сприяли такі характерні риси сільської економіки, як відносно низька заробітна плата і відсутність профспілкового руху, скорочення міграційних потоків з села в місто, державна підтримка сільського господарства, що забезпечує товаровиробників додатковими засобами для інвестування в нові види діяльності; підтримка диверсифікації і структурної перебудови сільської економіки; поліпшення інфраструктури сільських територій завдяки розвитку телекомунікацій і транспортної системи.

Напрями розвитку економіки тих або інших сільських громад розрізняються. Це пов'язано зі зростанням конкуренції як усередині, так і між регіонами щодо залучення або протидії зовнішнім силам, які сприяють змінам. До того ж, не всі території характеризуються сприятливими для розвитку умовами. Багато сільських поселень і громад знаходяться на значній відстані від міст, не мають розвинених комунікацій, привабливих умов для життя і відпочинку. Розвиток таких територій повністю залежить від результатів сільськогосподарської діяльності і державної підтримки [1, с.67].

Проблеми сільського розвитку істотно різняться за країнами і територіями, а також в межах самих територій. Це пов'язано з локальною різноманітністю економічних, демографічних, соціальних, культурних, екологічних і інституційних чинників. Така диверсифікація може визначатися домінуванням тієї або іншої галузі економіки, специфікою демографічної ситуації (депопуляція населення

або його зростання, викликане міграцією), особливостями географічного розташування (близькість до міського центру або, навпаки, віддаленість і нерозвинена інфраструктура).

Локальність проблем сільського розвитку пов'язана також з тим, що їх неможливо вирішити тільки на національному рівні. Природа цих проблем диктує необхідність реалізації комплексу заходів, створення і підтримки адекватних організаційної і інституційної систем як на національному, так і субнаціональному (регіональному і місцевому) рівнях [1, с. 18].

В умовах України особливості та проблеми сільського розвитку доцільно розглядати саме на регіональному рівні. Упродовж багатьох десятиліть механізм функціонування більшості сільських поселень України був міцно прив'язаний до панівних у той час форм організації сільськогосподарського виробництва – колгоспів і радгоспів. Від характеру й ефективності роботи цих підприємств залежав розвиток виробничої сфери та соціальної інфраструктури села, місце яких у внутрішньогосподарській структурі колгоспу чи радгоспу нерідко визначало і його статус в адміністративно-територіальному поділі. Зазвичай там, де розташовувались головні підрозділи й органи управління господарств, були також центри сільрад, а з укрупненням колгоспів сільради, а інколи й села, часто об'єднувалися. Усе це специфічно позначилося на суспільному житті сільського населення, яке поступово усвідомлювало себе не стільки односельцями, скільки членами однієї громади, одного трудового колективу. Цьому сприяло й те, що більшість проблем села розв'язувалась не коштом громади, а за рахунок сільськогосподарського підприємства. Тобто найбільшу економічну та організаційну відповідальність за розвиток поселення несли суб'єкти господарювання в ньому.

Висновки. Отже, забезпечення сталого сільського розвитку передбачає, насамперед, необхідність стимулювання динамічного розвитку підприємств аграрної сфери, які функціонують на відповідній сільській території, їх диверсифікації, яка дасть можливість повніше використати наявний ресурсний потенціал, сприяти формуванню моделі багатофункціонального розвитку села.

Список використаних джерел

1. Киселев С.В. Сельская экономика / С.В. Киселев. – С.-Петербург: Инфра-М, 2007. – 572 с.
2. Малік М.Й. До питання сталого розвитку сільських територій / М.Й. Малік // Економіка АПК. – 2008. – №5. – С. 51-58.
3. Рябоконт В.П. Основні напрямки соціально-економічної перебудови та розвитку українського села / В.П. Рябоконт // Економіка АПК. – 2008. – №6. – С. 3-7.